

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2020 г. в Софийска област на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 335 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 250 лица (74.6%);
- малолетни (8 - 13 години) — 85 лица (25.4%);
- момчета - 270 (80.6%);
- момичета - 65 (19.4%);
- учащи - 198 (59.1%);
- в криминогенна среда живеят 176 малолетни и непълнолетни (52.5%).

Броят на заведените² на отчет в ДПС в Софийска област през 2020 г. малолетни и непълнолетни е 115, или 34.3% от всички водени на отчет лица, като 63.5% от тях са непълнолетни.

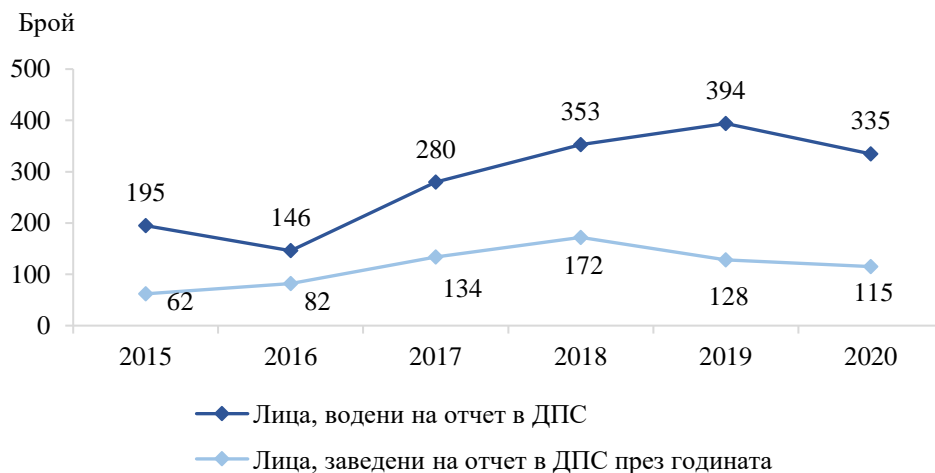
През 2020 г. снети от отчет в ДПС в Софийска област са 111 малолетни и непълнолетни лица, или 33.1% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 54 лица (48.7%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 53 лица (47.7%);
- на други основания - 4 лица (3.6%).

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС в Софийска област през периода 2015 - 2020 година



Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви в Софийска област през 2020 г. през ДПС са преминали 170 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 113, или 66.5%, а момичетата - 57 (33.5%).

В структурата на противообществените прояви по видове най-голям е дялът на преминалите през ДПС за:

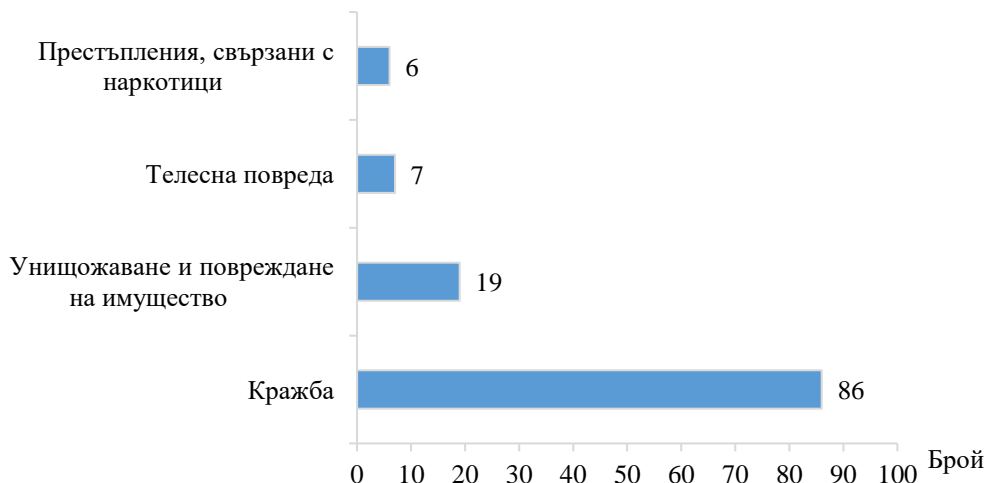
- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 53 лица (31.2%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 43 лица (25.3%);
- прояви на насилие и агресия - 24 лица (14.1%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 20 лица (11.8%).

Извършени престъпления

През 2020 г. в Софийска област броят на малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления, е 137.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 86 лица, или 62.8% от всички лица, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от домовете - 31.4% (27 лица).

Фиг. 2. Малолетни и непълнолетни, преминали през ДПС, по някои видове престъпления в Софийска област през 2020 година



Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2020 г. в Софийска област пострадали от престъпления са 29 лица, 79.3% от които са малолетни.

Най-голям е дялът на пострадалите лица от нанесени телесни повреди - 55.2%.

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2020 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в Софийска област са образували 194 възпитателни дела, от които 121 - по предложение на органите на прокуратурата.

Наложените **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са 219 на 158 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 189 общественоопасни деяния¹.

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки през 2020 г. в Софийска област са следните:

- малолетни - 63 лица (39.9%);
- непълнолетни - 95 лица (60.1%);
- момчета - 132 (83.5%);
- момичета - 26 (16.5%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от СПИ. Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от НК, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживее на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).